

Thực trạng và giải pháp thu gom, xử lý rác thải tại Bắc Ninh

11:21 12/08/2026

Mặc dù tỷ lệ thu gom, xử lý rác thải ở Bắc Ninh đạt cao, tuy nhiên vẫn xảy ra tình trạng quá tải cục bộ tại một số nhà máy xử lý, dẫn đến việc tiếp nhận, xử lý rác chưa kịp thời, làm phát sinh tồn đọng tại các nhà máy và các địa phương.

Ngày 12/8, Viện Phát triển năng lực cộng đồng và Môi trường phối hợp Sở Nông nghiệp và Môi trường tỉnh Bắc Ninh tổ chức tọa đàm: “Hoạt động thu gom xử lý rác thải bảo vệ môi trường tại tỉnh Bắc Ninh trong kỷ nguyên vươn mình của đất nước”. Dự tọa đàm có các nhà khoa học, quản lý, chuyên gia về môi trường, lãnh đạo các xã, phường, các doanh nghiệp thu gom, vận chuyển và xử lý rác thải trên địa bàn tỉnh.

Quang cảnh tọa đàm “Hoạt động thu gom xử lý rác thải bảo vệ môi trường tại tỉnh Bắc Ninh. Ảnh: baobacninh.tv.vn.

Tọa đàm tập trung đánh giá khối lượng chất thải rắn sinh hoạt phát sinh hàng ngày; nguồn phát sinh chất thải; tỷ lệ chất thải được thu gom; tình hình phân loại chất thải tại nguồn; tình trạng tồn đọng, tập kết rác không đúng quy định; các khu vực còn khó khăn trong công tác thu gom; các loại chất thải đặc thù

phát sinh trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh.

Theo tổng hợp kết quả báo cáo của UBND các xã, phường, tổng khối lượng chất thải rắn sinh hoạt phát sinh trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh đạt 2.119 tấn/ngày. Tỷ lệ thu gom, xử lý đạt 98,7% (khoảng 2.093 tấn/ngày).

Công tác thu gom, vận chuyển được thực hiện thông qua 173 công ty, hợp tác xã, tổ vệ sinh môi trường với 97 xe chuyên dụng vận chuyển (trong đó, 50 xe được gắn thiết bị định vị GPS để theo dõi lộ trình). Ngoài ra, có 79 ô tô, hàng nghìn xe cơ giới tự chế, xe đẩy tay thực hiện thu gom, vận chuyển rác. Các xã, phường bố trí 16 ga rác, hơn 1.000 điểm tập kết, trung chuyển chất thải sinh hoạt.

Toàn tỉnh hiện có 3 nhà máy xử lý rác phát điện với tổng công suất thiết kế 1.150 tấn/ngày tiếp nhận, xử lý cho 47 xã, phường với tổng khối lượng trung bình 1.135 tấn/ngày (đạt 98,7% công suất thiết kế). Ngoài ra, có 2 nhà máy xử lý rác phát điện tại phường Đa Mai, xã Hiệp Hòa với tổng công suất xử lý 1.250 tấn/ngày đang trong quá trình đầu tư, xây dựng; 3 nhà máy xử lý rác thải không phát điện với tổng công suất thiết kế 780 tấn/ngày đang tiếp nhận, xử lý cho 21 xã, phường, với tổng khối lượng khoảng 345 tấn/ngày.

Mặc dù tỷ lệ thu gom, xử lý rác thải đạt cao, tuy nhiên vẫn xảy ra tình trạng quá tải cục bộ tại một số nhà máy xử lý (nhà máy bị sự cố, hoặc phải đảm nhận thêm việc xử lý rác tồn lưu lâu ngày của các địa phương, nên quá tải), dẫn đến việc tiếp nhận, xử lý rác chưa kịp thời, làm phát sinh tồn đọng tại các nhà máy và các địa phương. Hệ thống xử lý phân tán, lò đốt quy mô nhỏ còn nhiều khó khăn. Tiến độ xử lý rác tồn lưu còn chậm, khối lượng rác tồn lưu lớn (khoảng 170.000 tấn, mới xử lý được khoảng 12.000 tấn).

Ứng dụng công nghệ xử lý rác tự động tại Nhà máy ở xã Phù Lãng của Công ty trách nhiệm hữu hạn Môi trường Ngôi Sao xanh.

Các ý kiến thảo luận tại tọa đàm tập trung phân tích, làm rõ hơn thực trạng, những tồn tại, hạn chế từ đó đề xuất các giải pháp trong hoạt động thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải, trọng tâm: Giảm chất thải ngay từ quá trình sản xuất; làm tốt phân loại tại nguồn; kiểm soát chặt việc thu gom, vận chuyển và xử lý; đầu tư công nghệ xử lý phù hợp; tăng thu hồi tài nguyên, thúc đẩy kinh tế tuần hoàn.

Trên cơ sở các ý kiến trao đổi, thảo luận, tọa đàm đưa ra định hướng đối với hoạt động thu gom xử lý rác thải bảo vệ môi trường tại tỉnh Bắc Ninh trong kỷ nguyên vươn mình của đất nước là: Cần thay đổi từ cách làm thiên về xử lý sang chủ động phòng ngừa và giảm phát sinh. Đối với chất thải công nghiệp thông thường, trọng tâm là phân loại tốt hơn, tái chế nhiều hơn và thu hồi tối đa những giá trị còn lại trong chất thải.

Đối với chất thải nguy hại, trọng tâm là kiểm soát chặt chẽ, không để thất thoát trong bất kỳ khâu nào từ phát sinh, lưu giữ, vận chuyển đến xử lý. Cùng với đó là xây dựng hệ thống quản lý dựa trên dữ liệu. Khi biết chính xác doanh nghiệp nào phát sinh loại chất thải gì, khối lượng bao nhiêu, đơn vị nào vận chuyển và cơ sở nào xử lý, cơ quan quản lý sẽ có cơ sở để kiểm soát hiệu quả hơn.

Nhà máy điện rác Thăng Long.

Về phía doanh nghiệp, cần chuyển từ tư duy “chi tiền để xử lý chất thải” sang “đầu tư để giảm chất thải”. Đây là sự thay đổi có ý nghĩa lâu dài, bởi chi phí xử lý chỉ giải quyết phần cuối của vấn đề, còn cải tiến công nghệ và quy trình sản xuất có thể giúp giảm vấn đề ngay từ đầu.

Quản lý tốt chất thải công nghiệp vì thế không chỉ là yêu cầu về môi trường. Đây còn là yêu cầu về hiệu quả sản xuất, tiết kiệm tài nguyên và sức cạnh tranh của doanh nghiệp.

Mục tiêu cuối cùng là hình thành một hệ thống trong đó chất thải được kiểm soát ngay từ nơi phát sinh, những vật liệu còn giá trị được thu hồi, chất thải nguy hại được quản lý chặt chẽ và phần chất thải không thể tái sử dụng được xử lý an toàn. Vì vậy, mục tiêu lâu dài của Bắc Ninh không nên chỉ là: “Không để rác tồn đọng” mà cần tiến tới: “Không để rác trở thành gánh nặng ngay từ khi nó được tạo ra”. Và xa hơn nữa: “Mỗi gia đình là một mắt xích của hệ thống tài nguyên tuần hoàn; mỗi khu dân cư là một đơn vị tự quản về rác; mỗi doanh nghiệp là một đối tác trong chuỗi tái chế và mỗi tấn rác phát sinh đều phải được trả lời câu hỏi vì sao nó phải trở thành rác”.

Bá Đoàn